

FITOTERAPİ

Ecz. Bülent Ökkeş ÖZKAN
TEB 4. Bölge Adana Eczacı Odası
Yayın Komisyonu Üyesi

BANOTU YAPRAĞI (Folium Hyoscyami nigri)

Hyoscyamus niger L. (Solanaceae) türünün çiçekli iken toplanıp gölgede kurutulmuş yapraklarıdır. Bu tür 25-80 cm yükseklikte, sarımsı mor çiçekli, olgunlukta bir kapak ile açılan meyvasında çok adette küçük tohum taşıyan, bir veya iki yıllık ve otsu bir bitkidir. Avrupa ve Türkiye'de, bilhassa viranelik yerler ve tarla kenarlarında, bo olarak yetişir.

Bileşim : Alkaloidler (% 0.04-0.20) taşımaktadır. Başlıca alkaloidler hiyosiyamin ve skopoaminidir.

Etki ve kullanılışı : Kuvvetli bir sinir sistemi yatıştırıcıdır. Yatıştırıcı ve ağrı kesici olarak haricen ve dahilen kullanılır. Zehirli alkaloidler taşıdığı için, dahilen ancak hekim kontrolü altında kullanılmalıdır. Haricen, sinir sistemi

yatıştırıcısı ve ağrı kesici olarak, dekoksionunu (% 5), ağrıyan yere sürülme biçiminde kullanılır. Nefes darlığına karşı, kurutulmuş yaprak tütüne karıştırılmakta ve bu karışım sigara halinde içilmektedir.

Toksikolojik etki : Doğu Anadolu bölgesinde, bu bitkinin tohum veya köklerini yeme sonucu, bilhassa çocuklarda zehirlenmeler görülmektedir. Zehirlenmeler baş dönmesi, sarhoşluk hali ve göz bebeklerinin büyümesi (atropin etkisi) gibi arazlar ile meydana çıkar. Ekseri hallerde semptomatik tedavi ile iyileşme elde edilir.

Diğer isimler : Batbatotu (Erzurum), Bengildek, Berg, Benk (arapça Benğ'den), Dağdağan, Deli batbatotu, Gavunhaşhası, Siyah banotu.

KEDİ OTU (*Radix Valerianae*)

Valeriana officinalis L. (Valerianaceae) türünün kurutulmuş kök ve rizomlarıdır. Bu tür 1.5 m yüksekliğe kadar erişebilen, beyaz çiçekli, çok senelik ve otsu bir bitkidir. Avrupa ve Doğu Anadolu'da rutubetli çayırlarda yetişmektedir.

Bileşim : Kurutulmuş kök ve rizomlarda nişasta, tanen, şekerler ve uçucu yağ (% 0.5-2) bulunmaktadır. Uçucu yağ içinde valerianik asit vardır ve köklere özel kokuyu veren bu bileşiktir.

Etki ve kullanılış : Eski çağlardan beri sinir sistemi yatıştırıcısı ve spazmları giderici olarak kullanılmaktadır. Histeri ve nevrastenide iyi bir ilaçtır. Sinirsel uykusuzluklar ve çarpıntılara iyi gelir. Haricen infüzyonu yara tedavisinde kullanılır. İnfüzyon (% 2-6) dahilen günde 3 bardak yemeklerden önce. Haricen İnfüzyon ile yaralar yıkanır ve pansuman yapılır.

Toksikolojik etki : Alkol ile birlikte kullanılmamalıdır. Sedatif ve trankilizanlarla birlikte kullanılmamalıdır.